

AMB T DE
TARRAGONA

JORDI ROVIRA SORIANO

Quan es pagava per entrar a la ciutat

Els burots eren un impost que gravava l'entrada de mercaderies a les ciutats

A finals de 1908 la ciutat de Tarragona es preparava per celebrar una fita històrica. Per fi s'assolia un acord per acabar amb segles d'una càrrega molt feixuga pels seus habitants: l'impost de les portes. I és que fins fa justament cent anys era encara obligat satisfer un tribut anomenat dels *consums* o dels *burots* que gravava l'entrada i sortida de productes de la ciutat. Algú pot imaginar-se avui que per entrar a una ciutat calgués passar un registre d'equipatges i objectes que s'hi volguessin introduir i que d'això es derivés el pagament d'un impost? Aquesta taxa no era sobre les persones però sí sobre les mercaderies que podien dur i per tant no hi havia llibertat d'entrar i sortir de la ciutat amb productes subjectes a gravamen sense satisfer el peatge oportú.

El servei de cobrament d'impost era una concessió administrativa, com ho són ara els peatges, i el zel que exhibien alguns cobradors-inspectors era tan gran que s'havia arribat a límits insospitats i excessos. La tributació en qüestió consistia en una tarifa que s'aplicava a productes comestibles que segons diferents barems havien de satisfer el valor

en metal·lic de la part corresponent, però va esdevenir una espècie de dret de portes que es pagava tant d'entrada com de sortida. Un comerciant que vingués al mercat de Tarragona entraria per un dels portals –per exemple el del Roser, el de Sant Antoni, o el del Francolí– on es trobava el portaler. L'encarregat del que s'anomenava oficialment *fielato de consumo* tenia el seu lloc de treball en una caseta fora muralla o bé a l'interior.

Allí amb més o menys amabilitat se li demanaria si duia alguna cosa que declarar i de ser així es pesaria el producte i en funció de la quantitat i tipus se li faria tributar. Per si es tractava d'un comerciant ambulat caldrà tenir sort en les vendes a la ciutat ja que si no venia tot l'estoc que havia portat, en sortir de nou de Tarragona es tornaria a trobar el cobrador que novament faria el càlcul del nou import que hauria de sa-

Algú pot imaginar-se avui que per entrar a una ciutat calgués passar un registre d'equipatges?

tisfer. Molts comerciants o pagesos forasters que pretenien vendre al mercat de Tarragona corrien el risc d'arruïnar-se a les portes de la ciutat.

La severitat en fer la seva feina duia als portalers a l'extrem de revisar taüts en direcció al cementiri ja que en més d'una ocasió en lloc del mort, malgrat la comitiva fos convincent, s'hi localitzava un bon carregament de produc-

L'antiga porta del Francolí al carrer Reial, el 1882

El portal de Sant Antoni amb les portes de fusta, cap a l'any 1905

tes subjectes a tributació. Amb aquests antecedents els agents dels burots no estalviaven als apenats familiars dels difunts la rigurositat de la inspecció pertinent.

També es feia un seguiment acurat de tots els punts sensibles de tràfic il·lícit de mercaderies al llarg de la muralla. Per exemple, es vetllaven especialment balconcs i finestres o qualsevol nova obertura, i existia el mandat de enreixar les balconades no pas per raons de seguretat de la casa, sinó per evitar l'entrada fraudulenta de mercaderies. Les façanes de les cases que corresponen a la muralla del passeig de Sant Antoni encara conserven els bal-

El 1868, quan Tarragona s'unia al pronunciamient de Cadis, es van cremar les casetes dels burots

cons enreixats que servien per impossibilitar l'entrada il·legal de material a la ciutat.

La supressió dels consums a la ciutat de Tarragona va representar l'episodi final en una llarga i cruenta lluita dels tarragonins contra els abusos d'aquesta fórmula impositiva. Durant la revolució de setembre de 1868, quan Tarragona s'unia al pronunciamient de Cadis, es van cremar les casetes de consums al temps que es feia el mateix amb els retrats de la reina. Però definitivament va ser el 1 de gener de 1909 el primer dia d'una nova època per Tarragona. Es deixaren enrere els pesats registres i s'abatia el símbol de l'impost més gravós per la societat d'aquell temps.

Els debats sobre com procedir a l'abolició dels consums s'organitzaren amb una ponència amb representants dels col·lectius afectats sota el lideratge de la Cambra de Comerç i s'arribà a l'acord de recaptar voluntàriament per gremis, indústries i veïns l'import de 222.000 pessetes que l'estat exigia. Tarragona va ser la primera capital de província que va donar el pas de suprimir el sistema impositiu dels consums. L'exemple de la ciutat va ser fonamental per estendre arreu l'abolició d'aquest denostat impost. El ministeri d'Hisenda ho va permetre com una prova pilot. Potser dins d'un segle els tarragonins es sorprendran que encara a principis de segle XXI es pagava peatge a les autopistes catalanes, però aquesta ja serà una altra història. ●

UN PERJUDICI PER ALS PAGESOS

Per la nit, els portals tancats

■ Els control dels accessos de la ciutat va ser un problema afegit a la vida quotidiana en la Tarragona del segle XIX. Les portes de la ciutat restaven obertes com els burots de sol a sol i segons l'època de l'any es tancaven aviat com quan es feia fosc. Això obligava a ser a casa amb anticipació i molts pagesos patien els inconvenients de no poder quedar-se al camp fins prou tard per

acabar les feines agrícoles.

Els excessos de confiança, creure que era més aviat del que semblava, o entretenir-se més enllà del que la prudència aconsellava, feien que molts pagesos es quedessin fora de casa per haver arribat tard. El tema no era simplement no poder tornar a casa: és que no els era permès ni tornar a entrar a la ciutat ja que les portes restaven tancades per la nit. Al-

guns pagesos tenien solució per no quedar-se a dormir al ras i poder arribar a casa entrada la nit, unes escales ocultes en horts propers a la muralla els permetien accedir per algun punt baix al terrat d'alguna casa d'un amic, esperant no ser vistos pels sentinelles, que més d'un cop havien disparat algun tret d'avertiment davant les entrades a la ciutat fora de les hores permeses.

Balconcs de la casa Canals al passeig de Sant Antoni